

מחשבה תורנית

ליון

מבט נוסף לפרשה

יוצא לאור ע"י מוסדות "הפקדתי שומרים"
רשת כוללים: הצות לילה. מוצאי שבת - בית שמש

פרשת יתרו

גליון מס' 24

דברי התורה בגליון והלימוד ככוללים
מוקדשים השבוע להצלחת כל ידידי כולל הפקדת
שומרים ברוחניות ובגשמיות ובפרט ידידנו:
אייל בן שולה שפע גדול ברוחניות ובגשמיות
ינון ישראל בן אורטל רפ"ש בכל
ולהבדיל לעילוי נשמת האב"ר ר' ברוך אריה לייב
בן ר' שלמה זלמן ת.נ.צ.ב.ה.
המעוניינים להקדיש ולהנציח מע"ג הגליון
ניתן לפנות דרך המייל - chazot20@gmail.com
או באתר "כולל הפקדתי שומרים בית שמש"
<http://chazot.s23.upress.link>
לעלון דרוש מתרגם לאנגלית פרטים במייל.

תוכן הגליון

- הסיבה לטרגדיות שפקדו את עירנו בית שמש.
- להשתמש בחוש הביקורת חיובי הוא אם לאו?
- כאשר מתרחש אסון ל"ע למי ניתנה הסמכות להחליט מהי הסיבה הגורמת.
- הקשר בין העצרת ההמונית בעיר בית שמש, ובין קבלת התורה.
- לתקן את עצמינו קודם שאנו מתקנים את האחר.
- ההבדל בין שמיעה ובין שמיעה..

סיפורי השבוע

- מכוני השעונים
- מה 'ייעץ' האישי.. להגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א

ולנטוש את עבודת אלילים, ובשל זה היה נצרך משה למשוך את ליבו, במה שאימת ליתרו את כל סיפורי המופתים שאירעו לעם ישראל].

אז מה כן חוללה השמיעה אצל יתרו..

יתרו בניגוד לאחרים, בני דורו, לא הניח לדברים לחלוף על פניו, הוא עקר מביתו המוגן למקום מדבר שומם אך בכדי לבדוק את אותם השמועות הפלאיות, לראות אם יש בהם ממש, ואם כן גם להסיק מיהם את שנוגע אליו. והמיניע ככל זה היא **מידת הביקורת** שניחן בה יתרו. וכמו שעולה מדברי חז"ל במדרש על יתרו שלא היה עבודת אלילים שלא התעסק בה, הוא התנסה בכל סוג שלה, וזאת משום הרצון הכנה של לבחון מהי הדרך הנכונה לעבוד את האלוקים, וכך גם בשעה ששמע על הניסים והנפלאות שאירעו לעם ישראל, **אזי כל זמן שהדברים היו אצלו רק בגדר שמועה, גם אם לא חוללו אצלו את השינוי בחיי המעשה אבל נפשו הביקורתית שאפה לברר את הדברים הכזעקתה..** זאת אומרת שמיעת הדברים מרחוק, פעלה על נפשו לקום ולבדוק את הדברים אם קרו ואיך קרו..

ואז כאשר שומע יתרו את שמתאר בפניו חתנו משה אודות הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה לעם הנווד במדבר הוא מתפעל ויוצא מגדרו עד שאומר "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים." [וייתכן לומר כמות שנועד יתרו למדבר לשמוע את הניסים והנפלאות שקרו להעם הגולה מאת אלוקי ישראל, כך גם נודד למקומות אחרים, לבחון אחר אלוקי עמים אחרים, אלא שבאותם מקרים הבדיקה הכריעה אצלו שאין בדבריהם יסוד אמת, אצל עם ישראל הוא מצא את האמת בכל תפארתה, ורק אז הוא מוכן להודות "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים"]

ולא די ליתרו באמירה גרידא שבשח אלוקי ישראל, אלא גם מקריב קרבנות להקב"ה ובזה הוא מביע את אמונתו בהקב"ה ועוזבת עבודת האלילים, **שכן הקרבת קרבן לאלוקי ישראל הוא מעשה העומד בניגוד גמור לחוקי הע"ז ועל כרחך שיתרו נוטש את האמונה הכוזבת בע"ז ודבק בעבודת השם.**

וכל זה מביא אותנו ללמוד דבר אחד יסודי. **הקב"ה נתן לכל אדם חוש ביקורת.** אלא מה האדם מנצל אותו בדרך כלל או לעניינים טפלים או להשתמש בו כנגד האחר... חוש הביקורת הוא הגורם היותר מעולה בעסק התורה, בעסק הסוגיא, בפסיקת הלכה, זה ביקורת מסוג הביקורת העצמית, שהאדם בוחן את עצמו איך שהוא מבין את הדברים, ואם הצורה שהוא תופס אותם היא הנכונה אם לא..

לעומתה יש סוג אחר של ביקורת, **אדם שמבקר כל מה שזו, כל מי שזו, חוץ מעצמו.. לזה ייקרא ביקורת חיצונית.** לא זו בלבד שהיא מופנית לאדם מבחוץ, לאנשים הסובבים ומאן גם שמה, אלא עצם תוכנה בדרך כלל הוא "חיצוני" שטחי, לא פנימי ומעמיק.. **שכן אם האדם את נכחי נפשו שלו מתקשה להשיג תמיד, להביע ביקורת על האחר, שעה שלא מכיר את הנפש הפועלת את הנפש המבוקרת, ולא ירד לשורשה, לא מסתבר שאת זה כן ישיג..**

הביקורת הנכונה איפוא, כל עוד היא מופנית לעבר האדם עצמו... משחרגה מגבולות האדם עצמו לאדם אחר, הופכת היא מביקורת בונה להבעת עמדה נגדית כלפי האחר.. זאת אומרת, אדם המנסה לתקן את העולם, לבקר את העולם, לו אנו אומרים, תקן את עצמך קודם שתתקן את האחרים זאת לא הדרך מכמה נימוקים וכמו שיתבאר. (ובכדי שלא נחטא גם אנו מביקורת נבהית שאין בדברים הללו לי אם הצעה טובה) וכשנעביר על אחר, דברינו תחת עין בוחנת, מוכרחים אנו לסייג את הדברים.. ביקורת המופנית לאדם אחר, לא להכרח היא שגויה, הכל איפוא מותנה מי הוא המבקר ומה המניעים שלו.. **שכן נקודת התורפה בביקורת חיצונית, שהמניעים שנוקט בהם המבקר, הם בעצם כיוונו על המניע האמיתי המורכב מכלל אינטרסים שיש לאדם המבקר.** הווי אומר אדם חפץ שאדם אחר יאחז גם הוא במידותיו ובעדותיו וכל מה שמדמה האדם שנוכח הוא לו כך צריך וחיוב להיות אצל חבירו.. וזאת לא משום שכן ציוה הקב"ה אלא

מה קורה לנו? אתה שומע?!

הרב אברהם נסים - ראש כולל הפקדתי שומרים

שני מאורעות מקבילים השבוע ב'פרשה'..

האחת בפרשת התורה, סיפור יתרו, והאחרת 'פרשת' עצרת ההמונית שנערכה בעקבות אסון הילדים בעירנו בית שמש רח"ל

ההקבלה והחוש המקשר ביניהם, הוא על כוחה של שמיעה, וממנה למרבה הפלא גם כוחה של ביקורת. זאת גם אם האחת עוסקת אודות שמיעת ניסים והאחרת על שמיעת צרות רח"ל.. נתחיל 'בעבר', וממנו נקיש גם להווה..

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה.. יתרו חותן משה מכתת רגליו למדבר הצחיח, לפגוש את העם היוצא ממצרים, ומה מניע אותו לכך? ובלשון חז"ל מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומחיית עמלק.. מכירים את השאלה והתשובה?!.. אכן אנו מכירים. אם שומעים לא בטוח..

יש שמיעה ויש שמיעה כמו אצל יתרו כך אצלנו. כל השינויים מתחילים אצל האדם ברגע שהוא שומע. הוא אומר מפנים את הדברים.. אצל יתרו השמיעה לא היתה קליטת נתונים גרידא כי אם הפנמה.. יותר מכך יישום השמיעה בחיי המעשה..

והשאלה הידועה הנשאלת כאן, האזון השומעת של יתרו במה היה כוחה גדול יותר משל שאר בני דורו, עם זאת ששמעו לא עשו מזה עסק, והדברים חלפו על פניהם, לא השפיעו עליהם מאומה..

רבותינו בעלי המוסר, העלו יסוד עצום בנפש האדם ומי שמניח את יסוד הדברים בפניו, הוא הסבא מקלם בהגדה של פסח. תלמידו הגדול מרנא האור יחזקאל (כרך אמונה עמוד ל"ח) משתמש ביסוד זה להסביר את המניע של יתרו להצטופף בצל העם הנווד במדבר.

'שמיעה' יש בכוחה לחולל שינוי ומהפך אצל האדם, ולו בשמיעה אחת.. כן זה פעל אצל יתרו וכך זה אמור לפעול אצל כל בעל און קשובה.. ולעומתו הם אנשי דורו, אם כי היו 'שותפים' לשמיעה, לכלל מעשה לא הגיעו, והסיבה לזאת תולה האור יחזקאל משום מעכב שהיה אצלם, את המעכב הזה הוא מכתיר בשם מחלת נפש וזה לשונו: "ואנו שאינו מושפעים ומודרכים על ידי שמיעתנו הרי זה הכחה שחולים אנו במחלות הנפש ורק שאינו מכירים ויודעים שלוקים אנו במחלה זו". וחותר האור יחזקאל את מאמרו (שם עמוד מ') בזה"ל ובאמת שאין צריך להתבוננות בעבר, אלא בעת שיביט כאו"א לנגדו, ויראה את המחלות הנוראות שהתחדשו ובאו עליו ובפרט את המחלה האיומה שהקב"ה שלח בקרבנו, וכ"ז מורה על השגחת הקב"ה עליו ורצונו ללמדנו שנושב בתשובה שלימה לפניו, וגם זה נובע מליקוי נפשי שמונע מאתנו להתבונן ולהתפעל מאשר אנו רואים. ומכיון שחולים אנו בודאי שמחובתנו לחפש דרכים היאך נמצא מזור למחלתנו. ודרך הרפואה בריבוי התבוננות בנסי יציאת מצרים עיין שם.

ואם יורשה לנו ננקוט בקו מעט שונה, במה ייחודית השמיעה של יתרו בניגוד לשאר אנשי דורו..

לאמיתו של דבר עצם השמיעה של יתרו אודות הניסים והנפלאות שאירעו לעם ישראל טרם גרמה לו למהפך בחייו ולעזיבת האלילים, זאת אנו למדים ממה שמכתירה אותו התורה "כהן מדיין" וכי תואר כבוד הוא זה, תואר של עובד ע"ז, ולא סתם עבודה שטחית אלא "עוייבד" "ומדקדק" לפרטי פרטים.. ואילו כבר בשלב השמיעה הניח יתרו את מעשי עברו, עבודת דברי חמורים, ודבק בעבודת השם גם התורה לבטח היתה משמיטה את תארי עברו הלא מבודחמים..

[והדברים מוכרחים הנה בתחילת הפרשה פסוק א' כתוב שיתרו שמע על אשר עשה ה' לעם ישראל ובפסוק ח' מתואר את שמספר לו משה על כל נס ההצלה שעשה הקב"ה לישראל, ומה בא משה לחדש ליתרו אחר ששמע את הדברים. מוכרחים לומר שיתרו שמע על סיפורי המופתים שקרו לעם ישראל קודם בואו אלא שנאמרו אצלו רק אחר ששמעו בפחטרט ממה שרבינו, וזה שאומר יתרו אחר שמיעת הדברים מפי משה "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים" בתחילה היו הדברים אצל יתרו בחינת שמיעה דברים לא מאומתים דיים כמשי"כ "וישמע יתרו" ולאחר דברי משה בחינת ידיעה כמו שאומר "ועתה ידעתי". ותוספת חיזוק לדברים מד' המכילתא שמכירי ר"ש ע"ה פ' ויספר משה לחתנו - "למשוך את לבו לקרבו לתורה" עיין שם. הרי בשעה שהגיע יתרו לא השלים בנפשו לעשות שינוי

אדם שמבקר כל מה שזו, כל מי שזו, חוץ מעצמו.. לזה ייקרא ביקורת חיצונית. לא זו בלבד שהיא מופנית לאדם מבחוץ, לאנשים הסובבים ומכאן גם שמה, אלא עצם תוכנה בדרך כלל הוא "חיצוני" שטחי, לא פנימי ומעמיק.. **שכן אם האדם את נכחי נפשו שלו מתקשה להשיג תמיד, להביע ביקורת על האחר, שעה שלא מכיר את הנפש הפועלת את הנפש המבוקרת, ולא ירד לשורשה, לא מסתבר שאת זה כן ישיג..**

